LIET. BIBLIOGR. TARYBOS
DOVANA

Žinios

SEMANARIO LITUANO *Noticias*

Dir. Proprietario Responsavel: Acacio Antunes Marques — Redação e Administração: Av. Tiradentes, 1030 — Tel. 37-5614 — Preço Cr.$ 3,00

ĮSTEIGTOS 1947 M. São Paulo, 1957 m. Liepos mėn. (Julho) 13 d. Nr. 445

Naujausios TELEGRAMOS

— Nuo birželio 22 iki 29 d. Maskvoje posėdžiavo Centrinė Kompartijos Komisija, kuri po ilgų ginčų išmetė iš savo «Prezidiumo» 3 garsius SSSR komunizmo ir valdžios šulus: Molotovą, Kaganovičių ir Malenkovą. Greta jų savo vietų neteko visa eilė aukštų valdininkų, tarp kurių Šepilovas, Pervušinas ir Saburovas. Visi kaltinami nukrypimu nuo partijos linijos, laikymosi pasenusių metodų ir neprisitaikymu prie naujų gyvenimo reikalavimų.

— Naują SSSR kompartijos prezidiumą sudaro šie asmenys: Averkij Aristov, N. Bieliajev, Lev Briznev, Nikolai Bulganin, K. Vorošilov, Georgij Žukov, Otto Kiusinen (suomis), Anastas Mikojan, M. Suslov, Katerina Furceva, Nikita Kruščev ir Nikolai Švernik. Tarp «Prezidiumo» narių pavaduotojų yra du ukrainiečiai, vienas gudas, vienas latvis ir du kaukaziečiai.

— Pasigerindama kolûkiečiams naujoji kompartijos vyriausybė skelbia, kad nuo 1958 m. sausio 1 d. bus panaikintas privalomos žemės ûkio gaminių paruošos valstybei.

— Tass ag. paskelbė, kad Charkovo un-to Biologijos institutas turi suregistravęs virš 40.000 asmenų, senesnių negu 90 metų gyvenančių S. Sąjungoj. Tarp jų 75% yra moterys. 4.425 turi nuo 100 iki 110 metų, o 717 dar senesni. Azerbeidžane esanti viena ilgaamžių šeima iš 118 asmenų: tėvas Makhmud Eivazov turi 143 m. jo žmona Surra 120, duktė Dala 100 metų. Gi pats seniausias žmogus buvo neseniai miręs Jegor Karajev, sulaukęs 170 metų.

— Pirmuosius lietuviškus kilimus pradėjo austi Lentvario kilimo fabrikas. E

Visos Kuršiu marios Lietuvai

(Elta) Vilniaus «Tiesos» balandžio 19 d. numeryje atspausdintas Neringos MŽS direktoriaus Zigmo Bakaičio ir «Pasieniečio» žvejų artelės pirmininko Jono Norkevičiaus siûlymas apie žvejybos tvarkymą Kuršių mariose.

Iš bendro 1.613 kv. kilometrų Kuršių marių ploto Lietuvos respublikai priklausą tik 413 kv. kilometrų. Tame ketvirtadalyje ploto intensyviai žvejoja 7 žvejų artelės. Kaliningrado (Karaliaučiaus) sričiai priklausančiuose vandenyse žvejų esą daug mažiau. «Kai mûsų žvejai nuplaukia į Kaliningrado srities vandenis, pasitaiko nesusipratimų, kai kada jiems uždraudžiama žvejoti. Pernai mûsų žvejai sužvejojo mažai karšių. Gi neapžvejuotuose plotuose gausu netik šių žuvų, bet ir sterkų ir kitų. Nežvejoja jų kaliningradiečiai, neduoda žvejoti ir mums.»

Su unguriais esą panašiai. Pagrindiniai ungurių telkiniai esą už Nidos, kur jų sugaunama maždaug 4 kartus daugiau, negu vandenyse prie Lietuvos.

«Kokia peršasi išvada? Kuršių mariose turi bûti vienas šeimininkas. Kas turėtų bûti šeimininkas? Mûsų manymu, Kuršių marias reiktų pavesti Tarybų Lietuvai. Kaliningradiečiams dėl to nuostolio nebûtų, nes jie turi kitas marias ir daugiau žvejojamų vandenų».

— Žinoma Italijos rašomųjų mašinėlių gamybos firma Olivetti S. Paulo mieste stato pirmąjį Brazilijoj rašomų mašinėlių fabriką.

— Liepos 4 d. sukako 150 m. nuo Italijos laisvintojo Giuseppe Garibaldi gimimo. Šis Italijos didvyris turi vietą ir Brazilijos istorijoj. Garibaldi pabėgęs iš austrų nelaisvės ir kiek patarnavęs Tuniso bėjaus kariuomenėje atvyko į Braziliją lyg tyčia farapų sukilimo metu, kada Rio Grande do Sul ir Santa Catarina išviję savo estadų prezidentus paskelbė nepriklausomas respublikas. Garibaldi tuoj prisijungė prie sukilėlių ir komandavo jų laivyną. Karo metu vedė katarinietę didvyrę Ana Maria de Jesus, kovojusią sukilėlių eilėse. Po sukilimo numalšinimo Garibaldi su žmona ir trims vaikais 1848 m. grįžo į Italiją. Anita kovojo greta savo vyro ir Europoje. Mirė austrų apsuptame Giuccioli dvare netoli Ravenos. Garibaldžiui pavyko nugalėti Italijos priešus ir sulaukti jos išsilaisvinimo ir apvienijimo 1870 m. Mirė 1882 m. sulinkęs po savo garbės naštą.

— S. Pauly su didelėmis iškilmėmis buvo paminėtos paulistų rovoliucijos 25 metų sukaktuvės. S. Paulo estadekilo konstitucionalistų revoliucija prieš buvusią tada prezidento G. Vargas diktatūrą.

— Laikraščiai rašo, kad prie Stalino šalininkų Malenkovo, Molotovo, Šepilovo ir Kaganovičiaus pašalinimo iš sovietų valdžios daug prisidėjo K. Kinijos diktatorius Mao Tsė-tung.

— Kinijoje studentų tarpe vyksta didelis bruzdėjimas prieš komunistinę valdžią.

— Argentina uždraudė savo gyventojams vykti į S. Są jungą. Priežastis yra ši, kad nėra iš ten laisvo sugrįžimo.

— Argentina laikinai nutraukė diplomatinius santykius su Venezuela. Caracase randasi dik. Peron, kuris vadovauja peronistams prieš Argentinos valdžią.

ATIDARYK
VIENA
EVEREST
cigaretę
ir palygink su
bet kuria kitą,
įsitikinsi kad,
EVEREST
yra iš rinktinio
tabako.

gaminys CARUSO

«Lietuviai buvo musu Raudonasis Kryžius»

Trylikos vokiečių belaisvių įžadas Panevėžyje

(Elta) Laikraštis Schwarzwalder Bote» (Oberndorf) š. m. balandžio 20 d atspausdino atsiminimus, kuriuos parašė Willi Gutting, antrašte «Gelubde in Litauen» (Įžadas Lietuvoje). Jis kartu su kitais 12 vokiečių belaisvių buvo laikomas Panevežyje, Šiauliuose ir kitose Lietuvos vietovėse. 1948 m. žiemą juos atkėlę į Panevėžio stovyklą grūdų elevatoriui statybinę medžiagą ruošti. Lentpiúvėje, kur jiems tekę dirbti, mašinistas ir visi kiti civiliai buvę lietuviai. Jiems belaisviams, ten buvę gerai. Rytmetyje, atvykus į darbovietę, sargybinis pamodavęs ranka: «Vienas vyras — davai». Tai buvo ženklas, kad vienam tos grupės belaisviui leista sprukti pro tvoros plyšį į apylinkę pas lietuvius gyventojus pasirinkti maisto.

Lietuviai buvę dosnûs. Išsiųstasis belaisvis grįždamas pietų metu parnešdavęs keletą terbų, gausiai prikimštų duonos («gera duona, skania duona»), lašiniais, svogûnais, raugintais agurkais. Visa buvę padalinta į tryliką dalių, kiekvienam belaisviui po krúvelę. Nuošaliai sukaupdavo dar keturioliktąją krûvelę: Kai belaisviai nusigręždavo ir vél pažiûrėdavo, tos krûvelės jau nebûdavo (Autorius pastebi: «Juk ir sargyninis jaučia alkį»).

Tokios ekskursijos pas apylinkės gyventojus nebuvusios be pavojaus. Rusų kariniai patruliai, karininkai, milicija, kartais tokius išsivaikščiojusius belaisvius pagaudavo ir pristatydavo į stovyklą. Tuomet buvę nemalonumų, galbût ir patiems sargybiniams, pastebi autorius.

Toliau Gutting jausmingai aprašo, kaip vokiečių belaisviai Velykų švenčių išvakarése buvę apdovanoti lietuvių gyvento jų suaukotais velykiniais patiekalais ir kaip tie trylika vyrų davę tam tikrus įžadus. Tai buvę Didyjį šeštadienį, 16 valandą. Vyrai susédę ankštame tarpeklyje tarp medžių krûvų. Ant snieguotos žemés buvęs patiestas apsiaustas. Ant jo buvo sudéta trylika krúvelių: kiekvienam 2 lietuviški margučiai (sargybiniui padėję 3), 5 cukrainiai, keletas riekių pyrago, gabalas lašinių, 2 svogúnai ir krûvelê duonos. «Iš pradžių mes sédėjome tylédami ir žiūrėjome į tas gérybes. O po to J. Broeseler iš Koelno pasaké prakalbélę. Jau tris metus, — pasaké jis, — mes esame šitame krašte ir mažai te buvo tokių dienų, kada kuris nors iš mûsų nebútų gavęs duonos iš lietuvių rankų. Atsiminki te Šiaulius. Buvo ten keturi tûks tančiai vyrų (belaisvių) ir kiekvienas bemaž kasdien gaudavo duonos gabalą. Tris ištisus metus! O juk tai yra neturtinga tauta. Ir aš Jums sakau: Jei kas visa šita pamirš, tas neturi nei kbirkšties padorumo. Nei mažiausios kibirkšties. O kai mes grįšime namo, turime kiekvienam apie tai papasakoti. Visi mûsų tė viškéje turi apie tai sužinoti. Dievas žino, tie lietuviai yra mûsų Raudonasis Kryžius. Kas šita užmirš, tam lai įstringa kąsnis gerklėje, kai mes vél sédėsime prie pilnų bliûdų».

Ir visi vyrai tyliai davę tą jį įžadą. Autorius baigia: «Šita čia užrašau. Gal vienas kitas vis délto tai paskaitys».

Iš visų iki šiol paskelbtų atsiminimų apie okupuotos Lietuvos gyventojų draugišką laikyseną vokiečių belaisvių ir atbėgėlių Lietuvoje atžvilgiu, šitas Guttingo rašinys turbût bus vienas jausmingiausių.

VILA BARROS

Parduodami sklypai, tinkami gyvenimui ir industrijai. Ilgam išsimokėjimui, be procentų.

Grynais pinigais parduodame su didelėm nuolaidom. Sklypai ligus, sausi ir geras oras; sklypų žemė yra užregistruota Decreto Lei Nr. 58.

Pardavimai ir informacijos, šeštadieniais, sekmadieniais ir šventadieniais su

CARLOS KORKISCHKO

Rua Santa Izabel, 1.953 Guarulhos. Šita gatvė prasideda nuo Via Montero Lobato, 167. Korespondencijai: Caixa Postal 4444 São Paulo.

São Paulyje

Orientacinės S. Paulo miesto plano komisijos inžinieriai skelbia, kad metinis gyventojų prieauglis S. Paulyje siekia 150.000 galvų. Sąryšyje su gyventojų prieaugliu, vandentiekio ir kanalizacijos praplėtimui, naujų mokyklų ir ligoninių statybai, naujų transporto ir susisiekimo priemonių įgijimui ir kitiems visiems reikalams Miesto Valdyba turė tų išleisti 50 bilijonų kruzeirų, kas yra virš pajégumo. Dabar miestas auga gaivališkai: centre, be jokios kontrolės kyla dangoraižiai o pakraščiais statomi vieno buto, net vieno kambario nameliukai. Kaikuriuose miesto rajonuose gyventojų tirštumas pasiekė iki 15.000 žmonių vienam hektare. Reikia nuolat platinti gatves o jos vis pilnos žmonių ir automobilių. Miesto planavimo komisija reikalauja, kad dangoraižių aukštis ir didumas būtų apribotas.

Linksmiau

Užeina miestietis su žmona ir šešiamečiu sūnum į kavinę, užsisako užkandį ir du stiklu degtinės.

Sūnus į tėvą klausiamai:

— Hei, tėveli, tai mama degtinės negers?...

★

"Tévynés Garsai"

Vienintėlis Lietuviškos Muzikos Pusvalandis Girdimas Visoj Pietų Amerikoj!

Radio Difusora, São Paulo PRF-3 960 KC. ZYB-7 49m. ir ZYB-9 19m. **SEKMADIENIAIS** nuo 10:15 iki 10:45 lietuviška muzika plokštelėmis ir nuo 10:45 iki 11:00 — Nauja Programa:

"BRAZILIJOS LIETUVIAI INTERPRETUOJA LIETUVIŠKĄ MUZIKĄ"

Speciali **"CAFÉ SELETO"** programa visiems! Gali užsirašyti ir dalyvauti visi lietuviai! Nuo 10 val. kviečiame atsilankyti į **Difusora** (Sumaré), studio «B». Kiek vieną sekmadienį bus skirstoma 10 dovanų! Prisiuntę 2 tuščiu **"CAFÉ SELETO"** voku į Caixa Postal 403, ir gi dalyvausite premijų paskirstyme!

Priimame komercinius skelbimus ir pasveikinimus su plokštelėmis!

Adresas: Caixa Postal 403 Telef. 37-2265. | Vadovauja "Tėvynės Garsai" Kolektyvas.

São Paulo

Atliekame

visus elektros instaliacijos darbus. Patiekiame apskaičiavimus.

Antonio Raulickis

TEL. 63-5740

Rua Aida 189

Ipiranga

São Paulo

P A D Ė K I T E

Savo giminėms ir pažįstamiems Europoje (Lietuvoje ir kituose kraštuose) nusiunčiant jiems drabužius naujus ar vartotus, vaistų, maisto, kakavos, kavos bet kokį kiekį, taip pat galima siųsti angliškos medžiagos rūbams 3 metrus, pinigus, sumokant čia cruzeirais, o tenai gaus rubliais.

Sumokam visus muitus! Kreiptis: Av. S. João, 324 ap. 501 5-tas aukštas (prie Centralinio Pašto), Telefonas 34-6427 kiekvieną dieną iki 20 val., taip pat šeštadieniais ir sekmadieniais.

Akiu sandèlis

Kanados medicinos isto rijoje padarytas dar vienas žingsnis įsteigtas akių sandėlis, Toronte prie Benting Ins tituto, glaudžiai bendradarbiaujant su Kanados Valstybi niu Aklųjų Instituto. Tikimasi, kad netolimoje ateityje bus galima įsteigti panašius akių sandėlius ir kituose Kanados miestuose, kur tik yra univer sitetai.

Akių sandėlio principai žinomi jau gana seniai. Jų technika jau kuris laikas ga na sėkmingai naudojama Eu ropoje ir JAV. Visa tai remia si desniu, kad tam tikromis sąlygomis galima išimti akies obuolį iš ką tik mirusio žmo gaus ir įdėti gyvajam, kurio akis apsirgusi ar sužeista.

Akys išimtos iš nebegy vo žmogaus, gali būti labai atsargiomis aplinkybėmis lai komos laboratorijose ir įdė damos vėliau. Tam, žinoma, pirmiaussia reikia sutikimo ir to, kuriam akis įstatomos.

NL

— **Kai gero drabužio reik,**
Pas savo tautieti eik! —

SIUVĖJAS

Juozas Karpavičius

Av. São João, 233 **S. Paulo**

JAKUTIS & LAPIENIS LTDA.

Parduoda įvairiausią statybos medžiagą.

Čia rasite viską, kas reikalinga Jûsų namui pradedant ir baigiant statyti.

Rua Costa Barros, 34-C

Baldų krautuvė Jakutis & Lapienis Ltda., parduoda geriausius baldus grinais ir išsimokėjimui.

Rua Costa Barros, 109

Vila Alpina — São Paulo

GEROS ŽINIOS

Jau galite padėti savo artimiesiems Lietuvoje ir Sibire.

Skubiai išsiunčiame aprangą, maistą, medžiagas megstinius, vilną, odą batams ir vaistus.

Turime visų medžiagų pavyzdžius!

Laike 6-8 savaičių siuntiniai pasiekia Lietuvą. Oro paštų 2-3 savaitės.

Siuntėjas gaus gavėjo parašu patvirtintą pakvitavimą.

Visi persiuntimo mokesčiai ir muitas apmokami čia, gavėjas nieko neturi mokėti.

Siuntiniai pilnai apdrausti: žuvus grąžiname pinigus arba pasiunčiame naują.

KREIPKITĖS PAS:

Jonas Valavičius Rua Pe. Bened. de Camargo 698 Penha
Al. Boguslauskas Rua F. Ant. de Guadalupe 14 V. Zelina
Rašykite: Caixa Postal 403 — São Paulo.

Siuntiniai į Lietuvą

Liepos 17-toji

Pati didžiausia mûsų tau tos šventė yra Nepriklausomy bės Diena arba Vasario 16 ji, nes tą dieną 1918 m. Vilniuje buvo paskelbta Lietuvos nep riklausomybė. Ją švenčiame kasmet.

Išeivijoje lietuviai kas met švenčia ir liepos 17 arba Dariaus ir Gireno lietuvių Iš eivių Dieną.

Darius ir Girėnas du lie tuviai išeiviai, norėdami iš garsinti savo senąją Tėvynę, išskrido iš New Yorko į Lie tuvą ir laimingai perskridę At lantą 1933 m. liepos 17 d. žu vo Vokietijoje. Jų «Lituanica» neaiškiose aplinkybėse sudu žo prie Soldino, už dviejų va landų kelio nuo savo Tėvy nės.

Mûsų didvyriai, Atlanto nugalėtojai iš Lietuvos išvy ko vaikų amžiuje Užaugo Amerikoje ir Pirmojo Pasau linio karo metų, kaip JAV ka riai kariavo prieš vokiečius. Atsikuriant Lietuvos valsty bei Darius sugrįžo į savo se nąją Tėvynę Savanoriu tar navo Lietuvos kariuomenėje, o baigęs karo Mokyklą įstojo jo į karo aviaciją. 1923 m. da lyvavo Klaipėdos krašto lietu vių sukilime. Vėliau grįžo į JAV ir kartu su Girėnu užsi mojo pagarsinti Lietuvos var dą, nuskrendant iš New Yor ko į Kauną. Perskristi Atlan tą tada buvo didelis žygis — rekordinis žygis aviacijoj.

Šiedu mûsų tautiečiai pa liko mums nuostabiai gražų Tėvynės meilės pavyzdį. Sa vo testamente jiedu rašo: «Jaunoji Lietuva! Lituanikos laimėjimas tegu sustiprina jau nųjų Lietuvos sûnų dvasią ir įkvepia juos naujiems žy giams».

Tai buvo Nepriklauso mos Lietuvos laikais. Dabar mes visi privalome savo dar bais ne tik garsinti mûsų Tė vynės vardą, bet kartu kelti visame pasaulyje Lietuvos iš laisvinimo bylą, kad tiesa lai mėtų.

T. K-ba

Klausykis S. Paulo Liet. Kultûrinės Radio Programos

Iš Radio 9 de Julho, kiekvieną sekmadienį nuo 18.00 val., banga 540 klc.

Lietuviškas žodis radio bangomis tol bus girdimas, kol jį rems susipratę lietuviai.

Radijui paramą galima įteikti finansinės komisijos nariams asmeniškai arba siunčiant per paštą finansų ko misijos iždininko p. Petro Šimonio, ar kun. P. Ragažins ko vardu šiuo adresu: Caixa Postal 4118 São Paulo.

VIENINTĖLĖ LIETUVIŠKA KELNIU DIRBTUVĖ «ZAPAS»

São Paulyje.

Pardavimas tik urmu. Puikus pasiuvimas. Didelis pasirinkimas vyriškų kelnių.

Jonas Zapereckas

Telefonas 37-9278
Rua Tres Rios, 281 — São Paulo

— Sovietuose per metus vienam asmeniui pagamina ma pieno 245 kg mėsos 32,3 Amerikoje — pieno 343 kg mėsos 102,3 kg.

— Latvijos «liaudies ûkio tarybai» būsią perduotos 465 įmonės, kuriose dirba 198. 000 darbininkų ir kurių gamy ba siekianti 9,5 milijardus ru blių per metus.

ARISTOCONTABIL LTDA.

Contabilidade e Assuntos Fiscais

ROMAN GALESKAS

Diretor

Contratos - alterações - Distratos - Sociedades Anônimas - Impôsto de Renda - Aberturas e Encerramentos de firmas - contabilidade em geral.

Rua Alvares Penteado, 184 - 2º andar sala 201 - Tel. 33-4564 São Paulo

Nuostabioji Brazilija

Alberto Santos Dumont

Aviacijos Tėvas

Rašo: Edv. Girčis

Dvi liepos mėnesio dienos atžymėtos Brazilijos ir Aviacijos istorijoj: viena jų yra Didžiojo Brazilo ir Aviacijos Tėvo gimimo, kita — jo mirties diena.

Albertas Santos Dumont gimė 1873 m. liepos mėn. 20 d. Jo tėvas Henrikas Dumont buvo inžinierius ir daug metų, — kol tiesė geležinkelį tarp Ouro Preto ir Ouro Branco, kol nutiesė Centralinio Brazilijos geležin kelio ruožą tarp Sitio ir Barbacenos, kol pastatė tiltą per Rio das Velhas prie Sabaros, gyveno ten pat Minas Gerais estade Cabangų miestelyje. Ten gimė ir Albertas Dumont, gavęs iš motinos D. Franciskas Paulas Santos pirmąjį savo pavardės žodį.

Albertas turėjo dar šešis brolius už jį vyresnius. Kai Albertui sukako 7 metai, Dumontai persikėlė į Ribeirão Preto miestą S. Paulo estade ir užsivedė kavos auginimo fazendą. Čia savo vaikystę praleido ir būsimasis išradėjas besidomėdamas fazendos mašinomis. Čia Albertas gavo pirmąsias mechanikos pamokas.

Dvylikos metų berniuką, savo Albertuką, Dumontai nuvežė į Rio de Janeiro mokytis, bet netrukus jis grįžo ir įstojo į kasyklų ir metalurgijos mokyklą Ouro Preto mieste. Ją lankė kelerius metus, vienok jos nebaigęs, jau 18 metų jaunikaitis išvyko į Paryžių. Tėvas, atsisveikindamas, davė Albertui tokį patarimą:

«Man patiktų, kad nesistengtum tapti daktaru. Visi tavo broliai yra inžinieriai. Gana tų daktarų. Tu Albertai nepamiršk, kad pasaulio ateitis mechanikoj».

Į Paryžių jaunasis Dumont atvyko balionų statymo įkarščio išvakarėse, kada kiekvienas jau nuolis tik ir svajojo kaip atsiplėšti nuo žemės ir pakilti į erdves. Albertas ėmė studijuoti chemiją, fiziką, astronomiją ir mechaniką. Klausė garsaus ispanų išminčiaus prof. Garcijos paskaitų. Bet netrukus ir brazilo studento žvilgsnis nukrypo į padanges. Albertas troško pakilti aukščiau negu skraido paukščiai. Išstudijavęs visas galimybes pasidirbo 113 metrų ilgio balioną «Brasil» ir pats vienas pasikėlė aukščiau medžių viršūnių ir skraidė viename Paryžiaus miesto sode. Netrukus pasistatė kitą daug didesnį balioną, pavadintą «Amerikos» vardu ir su juo skraidė virš Paryžiaus įvairiomis kryptimis.

Tęsdamas savo bandymus Santos Dumont nusprendė pasistatyti naują skridimo mašiną, kuri turėtų nuosavą varomąją jėgą nepriklausomą nuo vėjo. Ši mašina buvo cigaro formos ir naudojo gazolinu varomą motorą. Tai buvo «Dumont nr. 1». Tas «cepelinas» pakilo nuo žemės, bet tuoj nukrito vėjo nublokštas. Alberto konkurentai juo kėsi, o jis vis dėl to nenusiminė pasitaisė savo lėktuvą ir vėl kilo į erdves.

Albertas pasistatydino dar penkias panašias mašinas, vieną už kitą tobulesnes. Pagaliau 19-01 m. spalio 19 d. su «Dumont nr. 6», pakilęs iš Prancūzijos Aero Klubo aerodromo, per 29 min. apskrido aplink Eifelio bokštą. Už tą rekordą jis gavo dvi premijas: vokiečio Henry Deutsch 100.000 frankų ir 100.000 milreisų iš Brazilijos vyriausybės. Vokiečio skirtą premiją jaunasis išradėjas atidavė Paryžiaus vargšams.

1903 m. rugsėjo 7 d. Albertas parvyko Brazilijon aplankyti savo tėvus ir paskatinti Braziliją statyti lėktuvus kaip susisiekimo priemones, bet 1906 m. buvo vėl Europoje. Tenjis nusivežė ir naujos skraidymo mašinos planą — lėktuvo sunkesnio už orą. Naująją mašiną turėjo «vežti» motoro sukamas propeleris. Tai buvo pirmasis aeroplanas, davęs jo išradėjui aviacijos Tėvo vardą. Su šiuo lėktuvu Albertas pakilo į padanges aukščiau negu pakyla paukščiai ir skraidė tų pačių 1906 m. rugsėjo 13 d.

Aeroplanas buvo išrastas. Santos Dumont vardas garsėjo visame pasaulyje. Prancūzijoj, Vokietijoj, Anglijoj, Rusijoj, JAV, Brazilijoj ir kitur. Vienas po kito dygo lėktuvų fabrikai. Prancūzijos Aero Klubas pagerbdamas aeroplano išradėją pastatė jam paminklą, vaizduojantį lakūną atsiplėšiantį nuo žemės. Tą paminklą Santos Dumont atkūrė ant savo tėvų kapo Šv. Jono Krikštytojo kapinėse Rio de Janeire kur dabar ilsisi ir jo palaikai.

Albertas buvo kilnios sielos ir labai jautrios širdies žmogus. Jis susirgo pamatęs, kad I Pasaulinio karo metu jo išradimas tapo panaudotas miestų griovimui ir žmonių žudymui. Vėl grįžo į Braziliją. Apsistojo Petropoly, bet netrukus persikėlė į savo gimtuosius Cabangus, kur jo rezidencija — Dumontų namai ir šiandien tebestovi. Čia vaikystės dienų prisiminimais, garsusis išradėjas gydė Europoje atvertas taip skaudžias žaizdas.

Po karo Didysis Brazilas pasiryžo apkeliauti pasaulį ir įtikinti žmoniją, kad atsisakytų karo veiksmų ore. Bet jo balsas paliko balsu šaukiančiu tyruose. 1928 metais Albertas pasiryžta jau paskutinį kartą, vėl grįžti ir galutinai apsigyventi savo Tėvynėje, ir čia statyti lėktuvus tik pašto, prekių ir keleivių vežioji mui. Bet ir šioje kelionėje išradėją ištinka nelauktas smūgis. Kada laivas, kuriuo jis grįžo artinosi prie Rio de Janeiro visa Brazilija iškilmingai šventė 20-sias metines nuo pirmojo jo skridimo. Hidroaeroplanas «Santos Dumont», pakilęs iš sostinės aerodromo pasitiko «Aviacijos Tėvą» barstydamas gėles ant laivo bet lėktuvas staiga neteko lygsvaros nukrito jūrą. Jo įgula ir keleiviai atvežę tautos pasveikinimą žuvo.

Toji lėktuvo nelaimė taip sukrėtė jautrią išradėjo širdį, kad jo sveikata visai palūžo. Albertas Santos Dumont — Aviacijos Tėvas miré Santos mieste 1932 m. liepos mėn. 23 d.

Nori žinoti viską?

Skaityk «Žinias»!

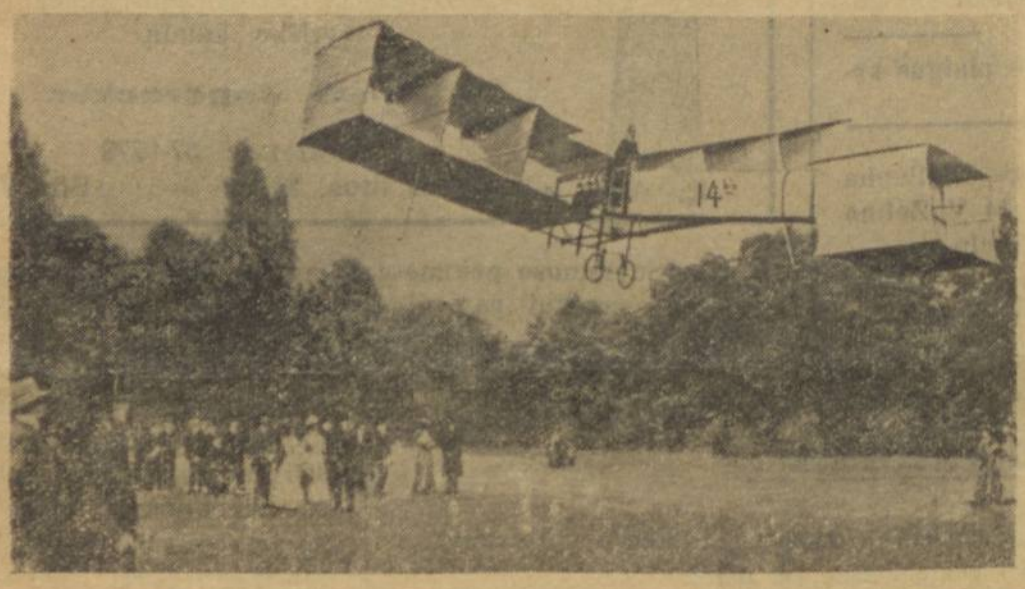

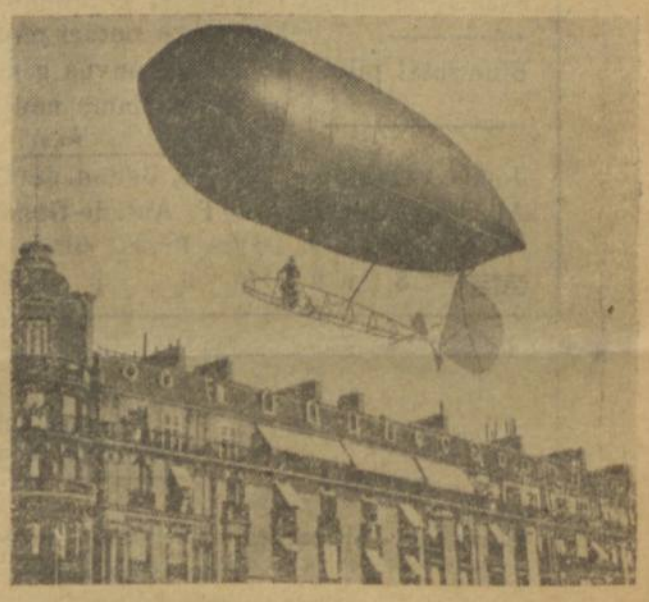

Santos Dumont bandymai su jo išrastais lėktuvais

INFORMACINIS SKYRIUS

Lietuvos Pasiuntinybė Rio de Janeire Av. Erasmo Braga, 277 6-o andar sala 609.

Tipografija «BALTICA» Alexandre Bumblis A. Tiradentes 1030, S. Paulo Tel. 37-5614.

Metalurgica «LITUC» Ltda R. Ilansa, 822 S. Paulo Tel. 63-5267 ir 63-5269.

Fabrica de Elastico «NEVADA» Antonio Serbenta R. Manuel Pereira Lobo,341 S.Paulo.

Lietuvos Konsulatas nuo 13-17 val. Rua Dom Josė de Barros 168-5o Tel.32-0960 S.Paulo

Industria de Maquinas Trança deiras Lionginas Spuras R. S. Josė do Barreiro 342 Belem S.P.

Farmacia «RENO» Juozas Lukoševičius. Rua Reno, 15 Tel. 63-1575 São Paulo.

Perkame rašomasias mašinas. Mašinraščio kursai. R. Dr. Cincinato Pamponet 204 antras aukštas salė 7 Lapa.

Lietuviška

SPAUSTUVE

BALTICA

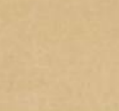

Įsteigta 1938 metais

Aleksandras Bumblis

Atlieka įvairiausius spaudos darbus pramonei ir prekybai, greitai ir prieinamiausiomis kainomis.

AV. TIRADENTES, 1030

Tel. 37-5614

SÃO PAULO

Paieškomi:

1. Pranaitis Kasparas, gyv. S. Paulo mieste, 2. Astrauskas Balys ir šeima, gimęs Rokiškio apskr., 3. Šabanovų šeima, 4. Baveinis Jonas, gyv. S. Paulo, 5. Juodinis Vladas, gyv. S. Paulo, 6. Šileikienė Teresė, gyv. S. Paulo, 7. Jurewicz Mieczyslaw, gimęs Kaune, 8. Spirinš Morta, gyv. S. Paulo. 9. Chkewicki Jozef, gyv. S. Paulo. 10. Malinauskienė Aleksandra, gyv. S. Paulo, 11. Pikelis Grigorius, gimęs 1895 m., Šiaulių apskr.. 12. Jučiúnas Juozas, sûnus Jono. 13. Jučiûnienė-Januškevičiūtė Julė, 14. Jacunskis Brunas, 15. Jasiûlaitė Morta, gimusi Šaukėnuose, duktė Vincento, 16. Aleksandravičius Pranas, sûnus Prano, 17. Atkočaitis Antanas, gimęs 1926 m.. 18. Alminas Kazys, gim. 1907 m., 19. Biveinis Antanas,gim. 1900 m. 20. Bajučienė Aleksandra, gim. 1906 m,, kilimo iš Telšių, 21. Benekeraitis Bronius, 22. Budrikienė Marija, gim. 1892 m. Trakų apskr., 23. Burbienė-Kačkauskaitė Marija, gim. 1918 m. Skaudvilyje, 24. Bargiela Vytautas, 25. Baltaragis Adolfas, gim. 1956 m.. 26. Budrys Česlovas, gim. 1923 m.. 27. Balkauskas Kazimieras, gim. 1921 m., 28. Bieliúkas Vytautas, 29. Bieliúkienė Jadvyga, 30. Bogušas Aleksandras, gim. 1917 m. ir 31. Bikulčius Jonas, gim. 1895 m. Salakuose.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji, prašome atsiliepti: Consulado da Lituania, Rua Dom Josè de Barros, 168 - 5-o andar Caixa Postal 7249 São Paulo, Brasil.

SSSR ir Lietuvoje

Laikotarpyje 1951-55 m apie 9 milijonai gyventojų lauki ninkų persikėlė į miestus. Miestuose didelis žmonių susigrūdimas: vienam bute, net vienam kambaryje gyvena po dvis tris šeimas. Yra ir laisviau gyvenančių. Tai partiečiai, valdininkai ir kiti priveligijuotieji. Bet viduti niškai, kiekvienam miestų gyventojui tenka tik 4 kv. metrai gyvenamų namų ploto, kitaip sakant po 4 žmones vienam 4x4 m. kambaryje.

Šeimos išlaikymui privalo dirbti vyras ir žmona. Tik vyro uždarbio nepakanka. Dėl skurdaus gyvenimo ir moteries pavertimo verge, gimimų skaičius vis mažėja. 1926 m. SSSR kiekvienam tūkstančiui žmonių teko 44 naujagimiai arba 4,4%; 1938 m. tik 38, o 1955 m. jau tik 25,6 naujagimiai arba 2,5% visų gyventojų.

— DR. ARAUJO LOPES —

Positivios Medicinos Instituto gydytojas, kuris greitai ir atatinkamai gydo bevilčius, nustojusius savim pasitikėjimo, nusiminusius, galvos skaudėjimus, nepajiegumus, nervų nusilpnėjimns, nuovargis, svaiguliai, bailumas, išblyškimas, drebėjimas, priepuoliai, neapsisprendimas, piktumas, baimė, nemigas nervingumas, dusulys, isierzinimas, litiniai pasilpnėjimai, liūdnumas, antpuoliai ir t. t.

Av. Ipiranga, 1248 — 8 aukštas, s. 805 Tel 34-2208.

Klausykite kiekvieną dieną 9 val. "Sveikatos Valandą" per Difusora S. Paulo.

Skyrius: Rio — Rua Mexico, 11 — 17 aukš. Tel. 42-6648

Radio Metropolitana 10,30 šeštad., ir 7,45 sekmad.

123 metu mokine

Dona Francisca Apolonia de Oliveira de Jesus, 123 metų juodė, lanko mokytojos Myriam vakarinius kursus suaugusiems, ir priskaitoma prie geriausių mokinių. Ji gimė vergijos laikais buvo vergė vienam dvare prie Capivari miestelio S. Paulo valstybėje. Dabar gyvena S. Paulyje, Alameda de Barros, 113 kartu su savo dukterim dar tik 87 metų. Šimtametę mokinę jos bute aplankė būrys mokinių ir mokytojai. Atnešė dovanų, o D. Francisca Apolonia papasakojo jiems apie vergijos laikus. Ji turi gerą atmintį, gerai girdi, skaito ir rašo be akinių.

Sueso Batalijonas

Sueso zonoje Brazilija turi vieną batalijoną savo karevių. Jis sudaro dalį tarptautinės kariuomenės, kuri JT vardu tenpa laiko taiką ir tvarką. Ligšiol braziliškasis batalijonas buvo visas vienoje vietoje. Dabar viena brazilų kuopa pasiųsta prie Acabos ilankos pamainyti suomius, kurie ten patruliuoja jau kelintas ménuo.

Acaba įlankos sritis yra pikta dykuma be jokios augmenijos, akmenuota ir saulės išdeginta, visai be gyvos dúšios. Iš gyvų sutvérimų ten yra tik kareiviai o gyvenvietes sudaro tik jų barakai.

Raśo J. Krp.

Galutinai paaiškėjo, kad iš senai garsinamos lietuvių ekskursijos iš Brazilijos į S. Sąjungą ir T. Lietuvą išėjo didelis šnipšt. Pernai ten buvo nuvykusi lietuvių ekskursija iš Urugvajaus. Vykdami kaikurie žadėjo pasilikti, bet grįžo visi. Nors tą ekskursiją sudaré Maskvos pakalikų elitas bet kai sugrįžo vienas kitas papasakojo šį tą, ko pasakoti okupantas neįgaliojo. Todėl daugiau tokių ekskursijų, bent kol kas Maskva nefinansuoja.

Daugelis mūsų kolonijoj gauna Berlyne komunistų leidžiamą sovietinės propagandos savaitinuką «Už sugrįžimą į tėvynę». Anksčiau jis suviliojo nevieną lietuvį išsiparduoti savo turtelį ir važiuoti į tarybinę Tėvynę. O dabar veikia neigiamai, nes melas kaip yla išlindo iš sovietinio maišo. Viename iš paskutinių numerių tas laikraštukas praneša, kad Ryga atidaryta turistų ekskursijoms. Apie Vilnių, Kauną ir Klaipėdą tokių žinių niekad nebuvo.

★

— Londone mirė Danylo Skoropackyj, paskutinis pretendentas į Ukrainos hetmanus. Jo tėvas dar 1918 metais buvo Ukrainos hetmanas. Danylo Skoropackio mirtimi baigėsi ukrainiečių hetmanų dinastija. E

Sandelis statybines medžiagos

Plytos, žviras, kalkės, cimentas čerpės, triubos. durys, langai, dažai ir medis.

IRMÃOS CORALOV LTDA.

Atstovas Keramikos São Caetano gaminių Vila Zelinai ir Vila Alpinai.

Rua Costa Barros, 20 — Vila Alpina — São Paulo

Caixa Postal, 7826

Žinios

Vienas egzempliorius — Cr. 3,00
Prenumerata metams — Cr. 200,00
Uzsienyje — dol. 5
Pinigus siusi:
Alexandre Bumblis
Av. Tiradentes, 1030. São Paulo
Brasil

Composto e impresso:
Av. Tiradentes, 1030 S. Paulo

Mûsų mielam prieteliui Kazimierui Skarupskui ir jo šeimai, liûdesio valandoje, dėl jo mylimo brolio

A. A. Vytauto Skarupsko

mirties, reiškia gilią užuojautą:

Bortkevičių, Buragų, Jurevičių, Navickų ir Stočkų šeimos

Lietuvių Sąjungos Brazilijoje nariui Kazimierui Skarupskui ir jo šeimai, dėl jo mylimo brolio

A. A. Vytauto Skarupsko

mirties, LSB vardu reiškiu gilią užuojautą.

LSB Pirmininkas Kpt. J. Čiuvinskas

PAS MUS – KOLONIJOJ

Vila Zelinos

Moksleivių Ateitininkų Jaunimo DĖMESIUI

Maloniai kviečiu ateitininkiškąjį jaunimą patalkininkauti mûsų vaikučių užsiėmimuose kiekvieną sekmadienį V. Belos mokyklos patalpose.

Jûsų talka bus gražiai įvertinta ir viešai atžymėta. Pagrindinė sąlyga talkininkui yra ši: savo tarpe kalbėtis ir kitus kalbinti tik lietuviškai!

Dėl išsamesnių darbo planų ir pareigų pasiskirstymo kreiptis, bent vieną dieną prieš einant į po ietį, pas vedėją mok. Joną Kaseliûną, R. Barão do Pirai, 194 V. Bela.

Jaunesnieji laukia iš jûsų pavyzdžių. Atlikime savo pareigas lietuvybei!

Jûsų Popiečių vedėjas:
Jonas Kaseliûnas

Sekantis "ŽINIŲ"

num. išeis liepos 27 d.

Minėjimas

Dariaus ir Girėno Išeivių Dienos minėjimas įvyks š. m. liepos mėn. 21 d. Vila Zelinoje. 11 val. bažnyčioje bus pamaldos, 15 val. Gimnazijos salėje oficiali ir meninė programa.

Kalbės dr. El Draugelis. Meninę programą išpildis mûsų kolonijos meninės pajėgos.

Mirė

Vytautas Skarupskas

Parque das Nações lietuvio veikėjo Kazimiero Skarupsko brolis Vytautas Skarupskas 37 metų amžiaus po sunkios ligos š. m. liepos 1 d. atsiskyrė su šiuo pasaulių. Vėlionis buvo nevedęs visą laiką dirbo S. Paulo mieste ir ligai paaštrėjus atvyko pas savo brolį Kazimierą Skarupską į P. das N. po kelių dienų pasimirė. Nors Kazimieras Skarupskas darė visas pastangas išgelbėti savo brolį, bet liga savo padarė. Nuskynė dar visai jaunąjį žiedą palikdama nuliûdime visą Skarupskų šeimą.

A. A. Vytautas Skaruskas liepos mėn. 2 d. buvo skaitlingo lietuvių ir svetimtaučių bûrio palydėtas į amžinojo poilsio vietą — Camilopolio kapines. Tebûna, Tau Vytautai lengva šios šalies žemelė! SIŠA.

9 de Julho

Liepos 9-ji yra sanpaulie čių sukilimo arba Konstitucionalistų revoliucijos sukanka 25 metai nuo tos revoliucijos. Ji gerai žinoma ir mums, nes 1932 m. nevienas lietuvis dalyvavo vienoje ar antroje su sikovusių pusėje. Šiemet 9 de Julho buvo paminėta labai iškilmingai.

Šventės išvakarėse liepos 8 d. Pacaembu stadijone buvo atlikta plati meninė programa, kurioje dalyvavo ir svetimšalių kolonijos su savo folkloru. Lietuvių koloniją atstovavo jaunimas: LKB Choras, Moksleiviai Ateitininkai ir mûsų Vargo Mokyklų lankytojai iš M. Velho, B. Retiro, Tautų Parko ir kt.

Stadijono aikštėje suplevėsavo Lietuvos vėliava. Keturiems akordeonams grojant į aikštę dainuodami išėjo apie 60 vaikinų ir merginų apsirengusių mûsų tautiniais rûbais. Jie užėmė savo vietas ir vadovaujant Juliui Guigai pašoko «Kalvelį» ir «Malûną». Šokant «Kalvelį» įeinant ir išeinant iš aikštės grojo akordeonistės, dainavo choras. Žiûrovams mûsiškiai padarė labai gerą įspûdį. Stadijone ilgai skambėjo «lituanams» vivos ir triukšmingi delnų plojimai. Iš kilmes rodė S. Paulo televizijos stotys.

Liepos 9 d. mieste buvo labai didelės iškilmės su aviacijos pasirodymu, vėliavų eisena ir kt. Gaila, kad tarp daugybės tautų vėliavų nesimatė mûsų trispalvės.

Stud. V. Urtiga

Konsulu Korpuso Pietus

Š. m. birželio mėn. 14 d. 12 val. Automobilių klubo patalpose įvyko S. Paulo Konsulų Korpuso pietus, kuriuose, kaipo Garbės Svetys, dalyvavo Jo Ekselencija Ponas Dr. Adhemar de Barros — S. Paulo Prefeitas su savo artimiausiais padėjejais bûtent: Dr. Cantidio Sampaio — S. Paulo Vice-prefeitas, ir kiti. Pietuose dalyvavo visi S. Paulo Konsulų Korpuso nariai jų tarpe ir Lietuvos Konsulas A. Polišaitis.

Operuotas S. Bakšys

Mok. Simas Bakšys per kelis metus skundėsi pablogėjusia sveikata. Gydėsi nuo malarijos, amebiozės. Dirbo S. Bento vienuolyno koležiaus raštinėje, o mûsų kolonijoj per 3 metus vedė M. Velho lietuvių Vargo Mokyklą ir mokė vieną klasę B. Retiro šeštadienieėje lietuvių mokyklo je. Bet birželio pabaigoje pradingo ir porą savaičių niekur nepasirodė. Pasiteiravę sužinojome, kad liepos 1 d. S. Bakšys dėl kokios tai vidurių ligos buvo operuotas. Operacija pavyko, ligonis jau vaikščioja J. Kp.

Vysku-jos Lietuvoje

Kaišiadorių vyskupijos kancleris kun. Povilas Bakšys paaiškino laikraščių korespondentams, kad Lietuvoje katalikų bažnytinę provinciją dabar sudaro dvi arkivyskupijos ir keturios vyskupijos bûtent, Vilniaus ir Kauno arkivyskupijos ir Panevėžio, Telšių, Vilkaviškio ir Kaišiadorių vyskupijos. Kauno Kunigų Seminarija dabar kas met Lietuvai paruošia po 12-18 naujų kunigų.

Sąjungos Vakarui

pakvietimus galima gauti «Žinių» red., V. Pupienis, P. Žarkauskas, J. Buragas, K. Karpavičius, V. Bartkus J. Matelionis, J. Lukoševičius, S. Kubiliûnas, J. Tubelis, A. Žibas, J. Bratkauskas, B. Rimkus, D. Ruzgaitė Mokos mokykloje ir pas Valdybos narius.

Lietuvių Sąjunga Brazilijoj

1957 m. rugpiûčio mėn. 10 d., Rua Lituania, 67 - Mooca, rengia puikų

VAKARĄ

Programoje bus vaidinimas, šokiai, dainos. Šokiams gros gera muzika, kuri patenkins ir jaunimą ir senimą. Šokiu metu bus lošimai — loterija gražių ir brangių fantų. Nepraleiskime šios progos pasilinksminti, susitikti su pažįstamais ir maloniai laiką praleisti savųjų tarpe prie turtingo bufeto.

Rugpiûčio mėn. 10 d., Rua Lituania, 67 — Mooca.

MEDUS yra geriausias maistas!
Geriausias medus yra iš Vinco Zarakausko bityno.
Tokio medaus galima gauti visuomet Rua Lituania, 67.

Žinios
SEMANARIO LITUANO Noticias
AV. TIRADENTES, 1030 - Tel. 37-5614 - S. Paul